

Lähiruoan yhteistyömalleja maailmalta

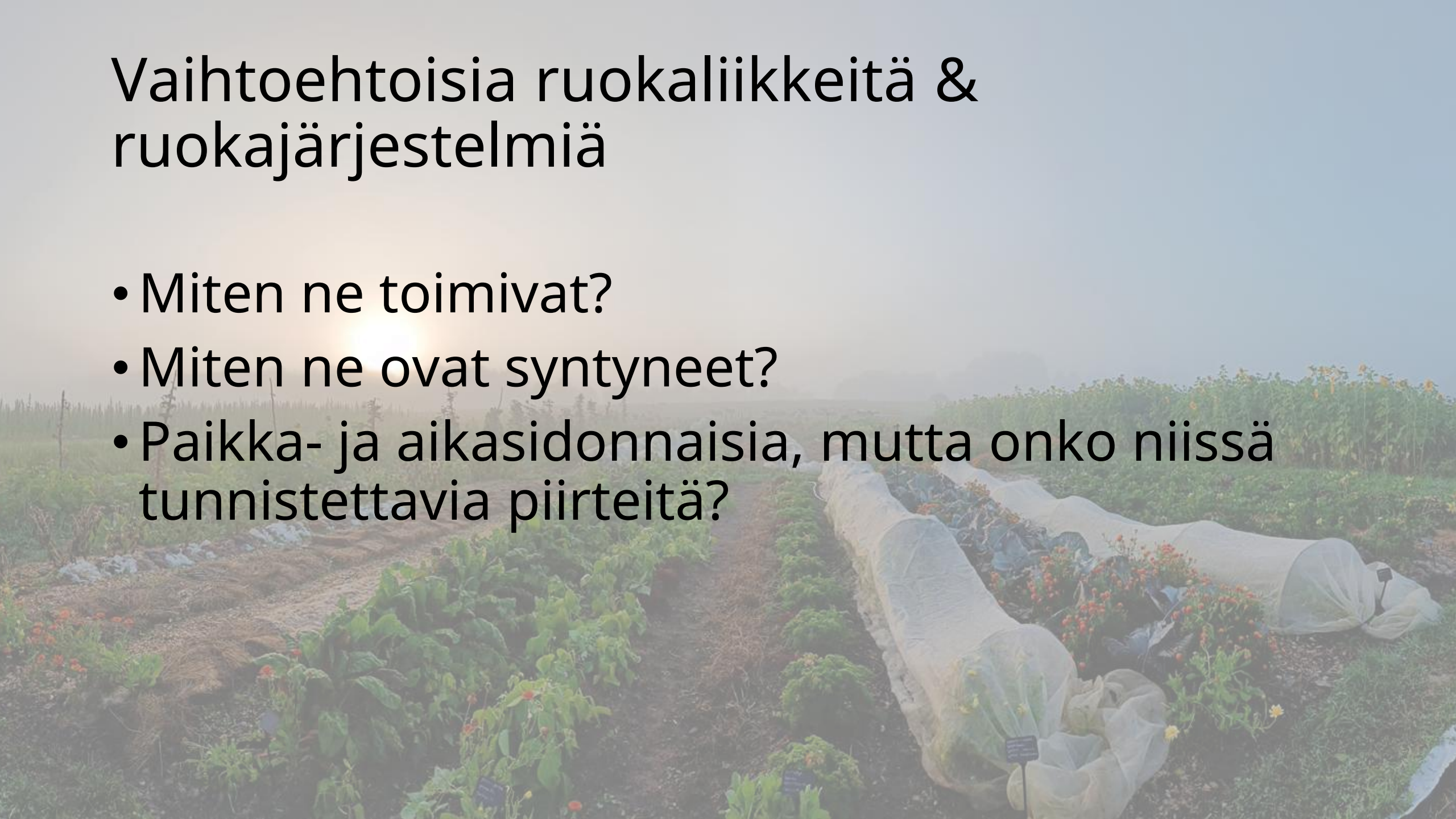
Mikko Niipala 8.6.2026

LEADER

Päijänne

Vaihtoehtoisia ruokaliikkeitä & ruokajärjestelmiä

- Miten ne toimivat?
- Miten ne ovat syntyneet?
- Paikka- ja aikasidonnaisia, mutta onko niissä tunnistettavia piirteitä?

Tamar Grow Local

- Vuonna 2007 perustettu sosiaalinen yritys, jonka missiona on edistää lähiruoan asemaa ja tuotantoa Tamarin jokilaakson alueella Etelä-Englannissa.
- TGL aloitti toimintansa palstaviljelytoiminnan edistämisellä.
- Toteuttaa monimuotoista kuluttajien aktivoimista lähiruoan pariin sekä vuorovaikutukseen tuottajien kanssa.
- Ylläpitää food hubia, jonka kautta voi ostaa paikallisia tuotteita.
- On auttanut perustamaan alueellisia tuottajaosuuskuntia.
- On käynnistänyt hallinnoimillaan pelloilla farm start – maatilahautomotoiminnan.

Tamar Grow Local CIC

'Second tier' projects

Equipment Bank

Training & Events

Produce Co-ops

Distribution

Markets & Food Hubs

Starter unit Producers

Existing Producers

'First tier' projects

Orchards

Livestock Co-ops

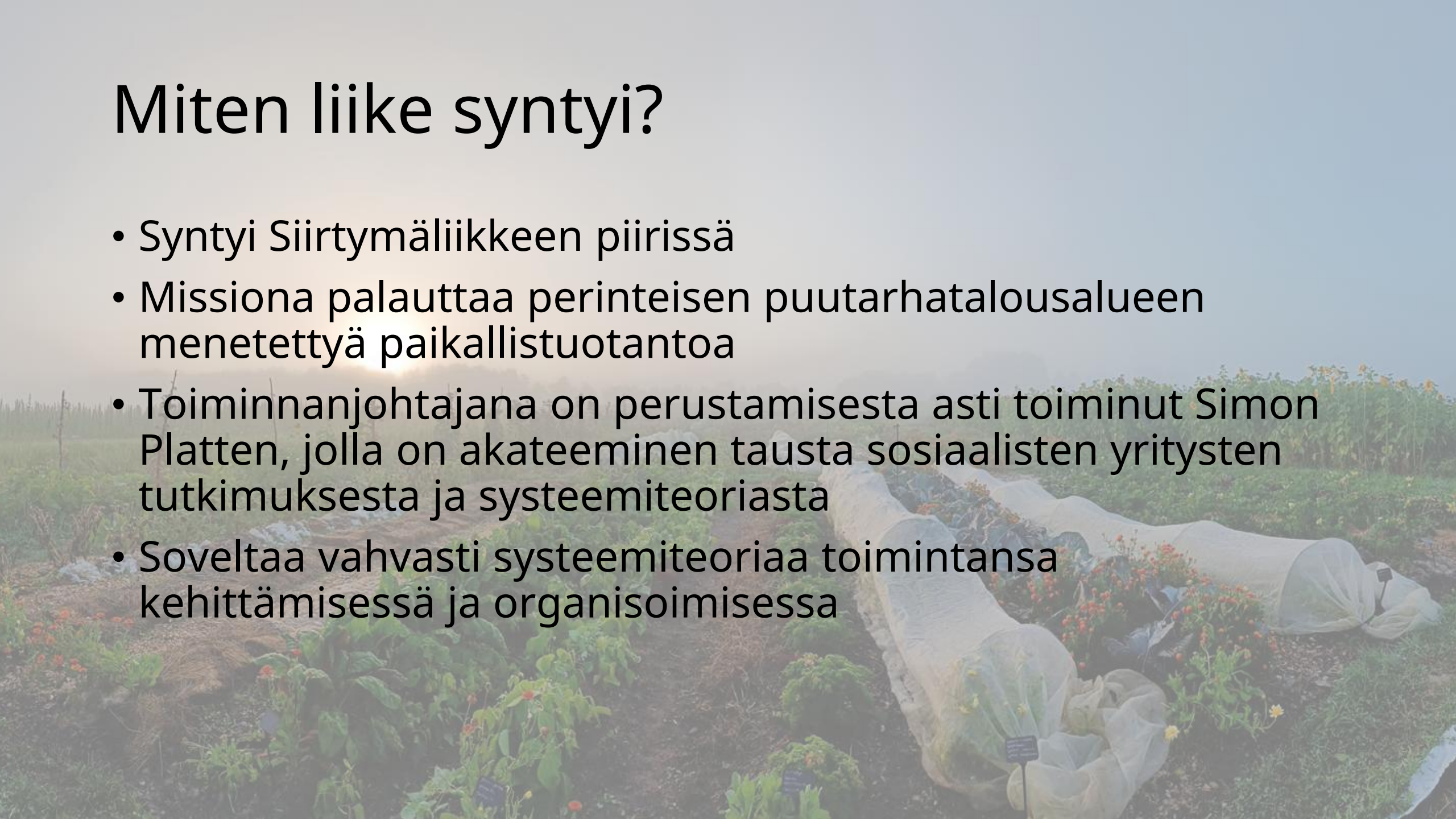
Apiaries

CSA

Community Growing

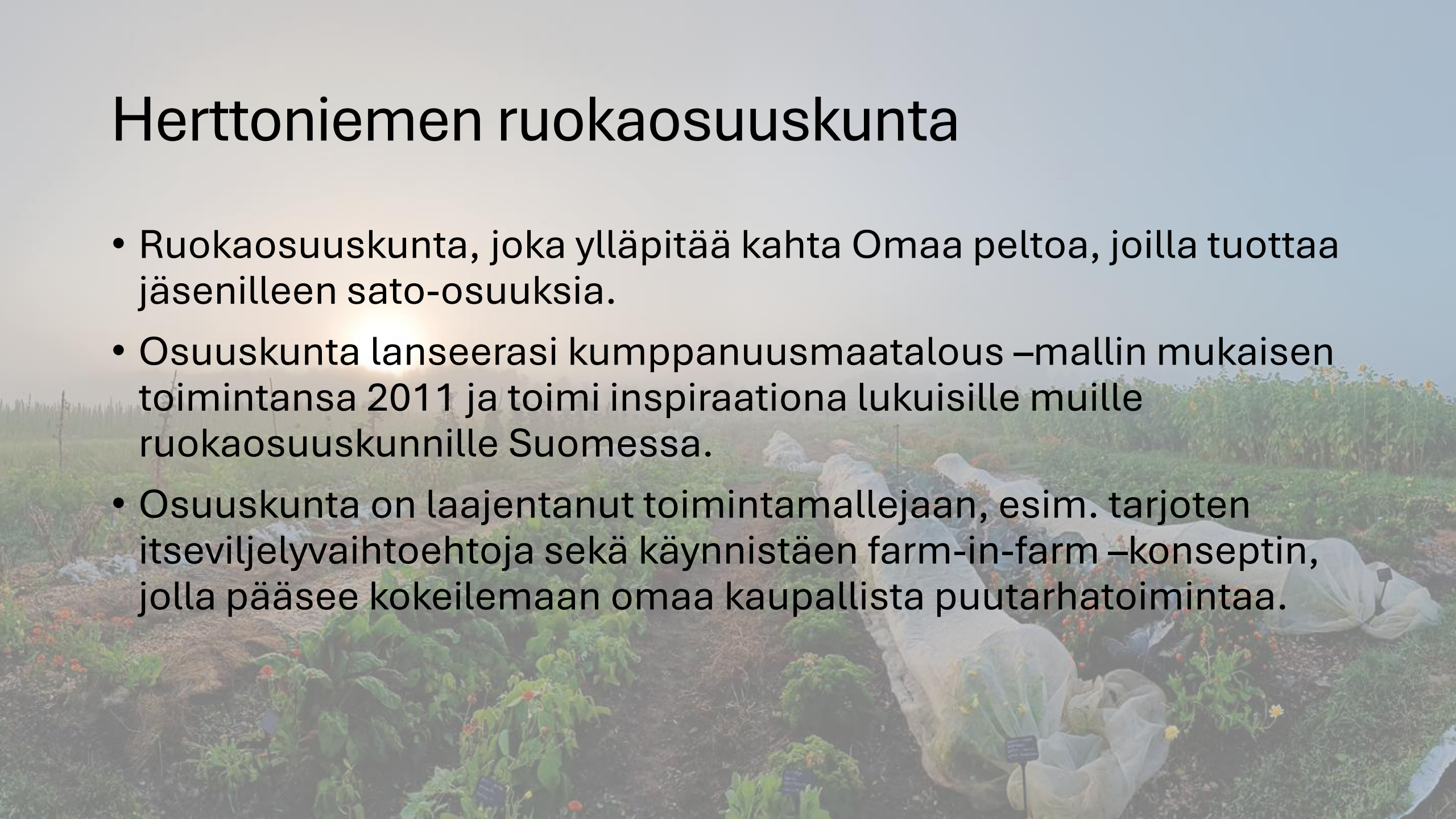
Miten liike syntyi?

- Syntyi Siirtymäliikkeen piirissä
- Missiona palauttaa perinteisen puutarhatalousalueen menetettyä paikallistuotantoa
- Toiminnanjohtajana on perustamisesta asti toiminut Simon Platten, jolla on akateeminen tausta sosiaalisten yritysten tutkimuksesta ja systeemiteoriasta
- Soveltaa vahvasti systeemiteoriaa toimintansa kehittämisessä ja organisoimisessa

Herttoniemen ruokaosuuskunta

- Ruokaosuuskunta, joka ylläpitää kahta Omaa peltoa, joilla tuottaa jäsenilleen sato-osuuksia.
- Osuuskunta lanseerasi kumppanuusmaatalous –mallin mukaisen toimintansa 2011 ja toimi inspiraationa lukuisille muille ruokaosuuskunnille Suomessa.
- Osuuskunta on laajentanut toimintamallejaan, esim. tarjoten itseviljelyvaihtoehtoja sekä käynnistäen farm-in-farm –konseptin, jolla pääsee kokeilemaan omaa kaupallista puutarhatoimintaa.

Uudenmaan Ruoka

- Tuottajien ja kuluttajien yhteinen osuuskunta
- Päätehtävänä toteuttaa Uudellemaalle foodhub
- Foodhub järjestää paikallisen ruoan keräilyä, jakelun ja markkinoinnin ja parantaa paikallisten tuottajien markkinoillepääsyä.

WWW.EKOMPI.NET

MYyntI

LASKUTUS

VALVONTA

30x

UUDENMAAN
PARHAAT
VILJELIJÄT

SOPIMUKSET

SATOKAUSI

NOUTOPISTE

LUKKO

OMAVALVONTA

KAMERA

SOPIMUS
TUOTTAJIEN
KANSSA

YHTEISÖ

MARKKINOINTI

TAPAHTUMAT

LOGISTIIKKA

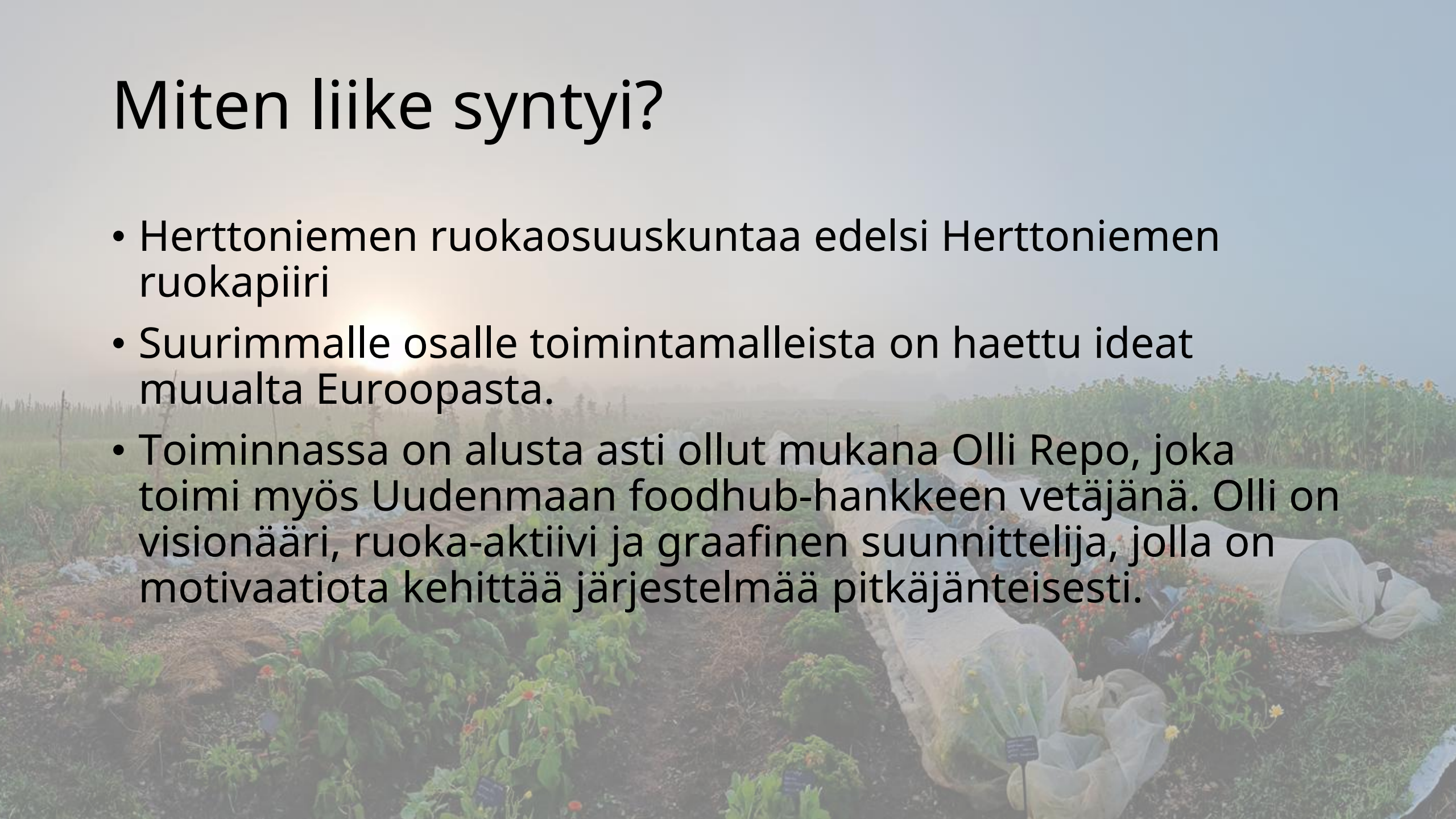

KULJETUKSET

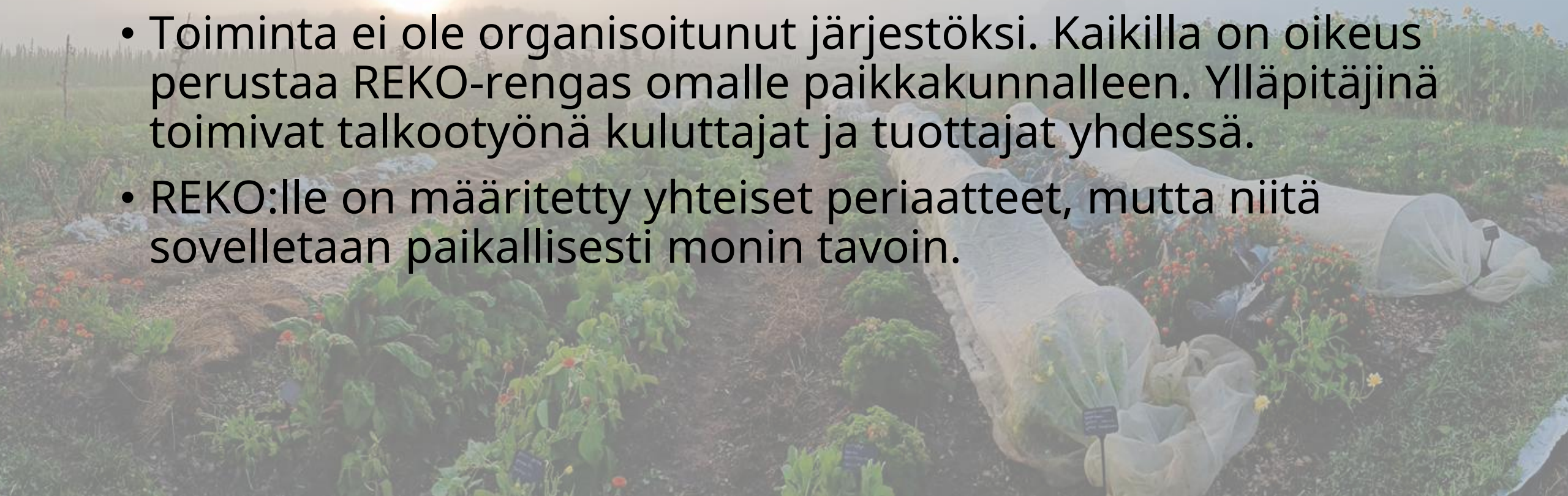
Miten liike syntyi?

- Herttoniemen ruokaosuuskuntaa edelsi Herttoniemen ruokapiiri
- Suurimmalle osalle toimintamalleista on haettu ideat muualta Euroopasta.
- Toiminnassa on alusta asti ollut mukana Olli Repo, joka toimi myös Uudenmaan foodhub-hankkeen vetäjänä. Olli on visionääri, ruoka-aktiivi ja graafinen suunnittelija, jolla on motivaatiota kehittää järjestelmää pitkäjänteisesti.

REKO-ringit ja REKO-liike

- Lähiruoan myynti- ja jakelumalli, jossa tuottajat ilmoittavat tuotteensa Facebook-ryhmässä ja toimittavat tilatut tuotteet jakotilaisuuteen.
- Toiminta ei ole organisoitunut järjestöksi. Kaikilla on oikeus perustaa REKO-rengas omalle paikkakunnalleen. Ylläpitäjinä toimivat talkootyönä kuluttajat ja tuottajat yhdessä.
- REKO:lle on määritetty yhteiset periaatteet, mutta niitä sovelletaan paikallisesti monin tavoin.

- Valtakunnallisesti REKO:ssa noin 4000 tuottajaa, joista n. 500 myy joka viikko.
- REKO-rinkejä on aitojamakuja.fi -sivulla 261 kpl!
- Päijät-Hämeen REKO-ryhmässä n. 11 000 kuluttajaa ja 50 tuottajaa.

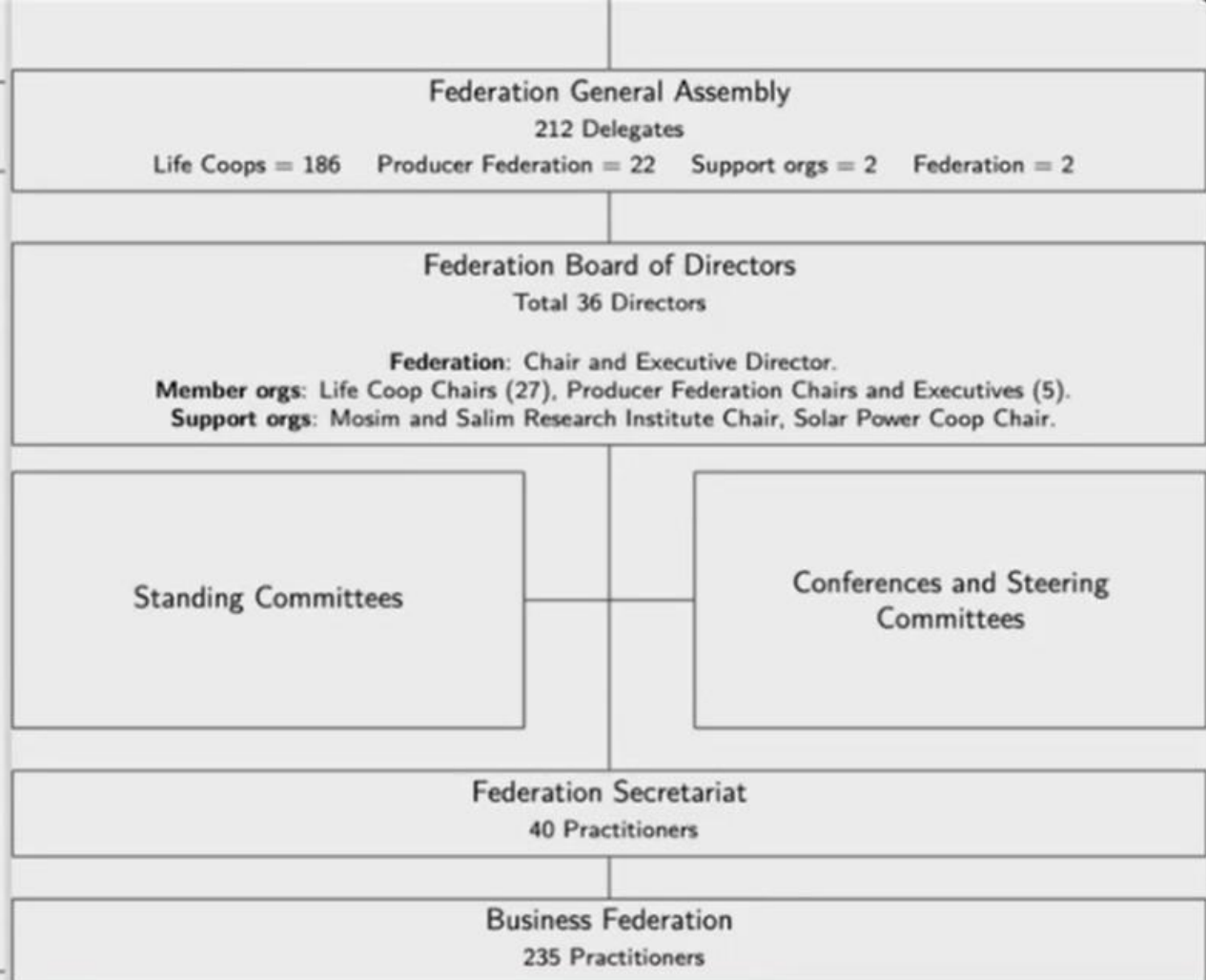
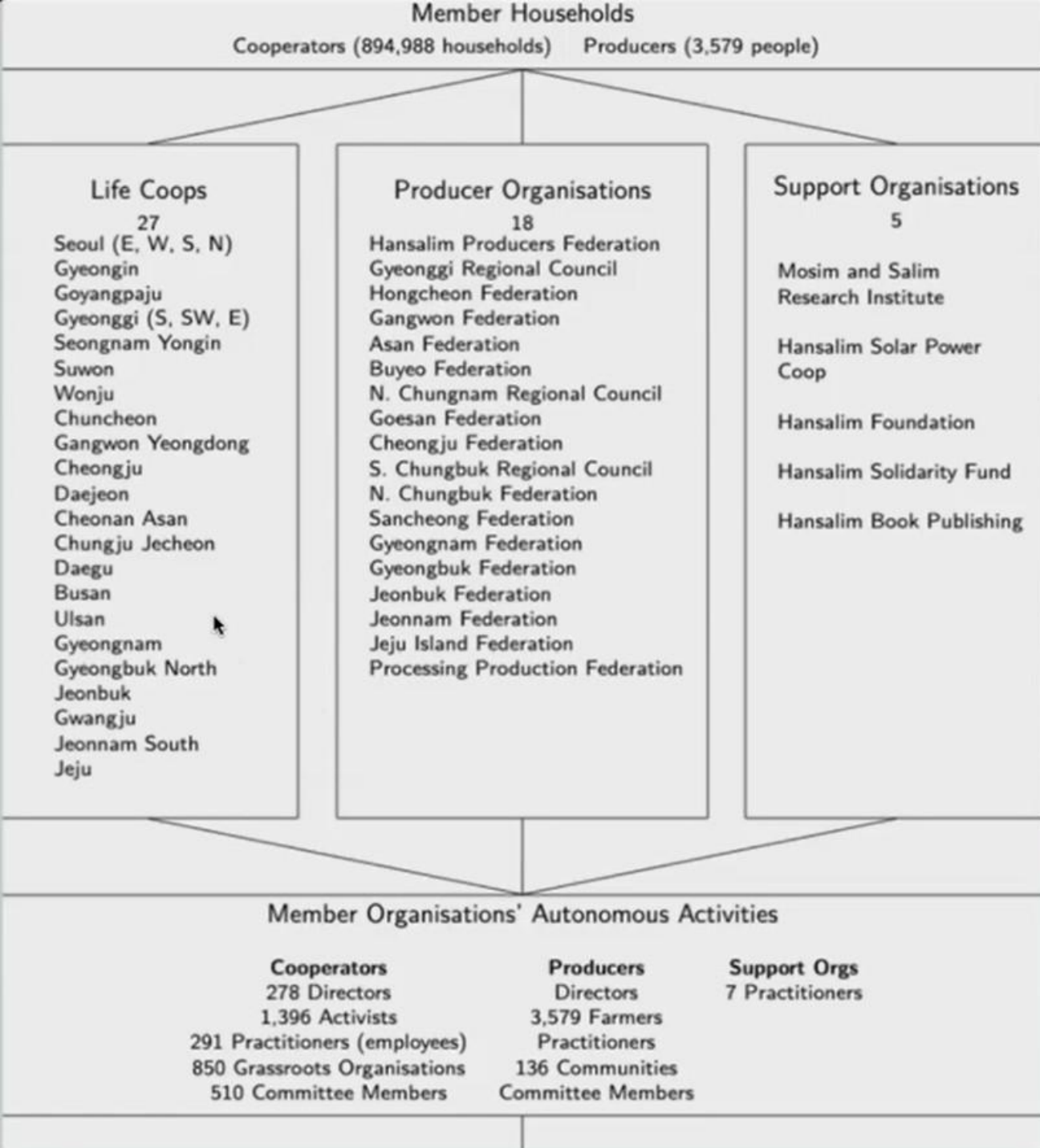

Miten like syntyi?

- Ensimmäinen REKO-rengas perustettiin Pietarsaareen vuonna 2013.
- REKO-renkaan kokosi luomuviljelijä ja maaseutukehittäjä Thomas Snellman, joka oli saanut idean vierailultaan Ranskassa.
- Taustalla henkilökohtainen huoli lähiruoan saatavuudesta, alkuperän laadusta ja maanviljelijöiden selviytymisestä.
- Thomas työskenteli projektipäällikkönä EkoNU –hankkeessa, jonka turvin pystyi kehittämään konseptia.

Hansalim

- Tuottajien ja kuluttajien rakentama osuuskuntapohjainen ruokajärjestelmä ja kansanliike Etelä-Koreassa.
- Perusrakenteena paikalliset tuottajaosuuskunnat sekä niiden vastinparina kuluttajien muodostamat LIFE-osuuskunnat, jotka sopivat vuosittain tuottajahinnat ostettaville tuotteille.
- 136 tuottajaosuuskuntaa, 27 LIFE-osuuskuntaa, 110 jalostuslaitosta, 242 kauppaa, logistiikkakeskuksia yms.
- Kuluttajajäseniä n. 900 000, Tuottajia 3600. Liikevaihto n. 320 M€.

Miten liike syntyi?

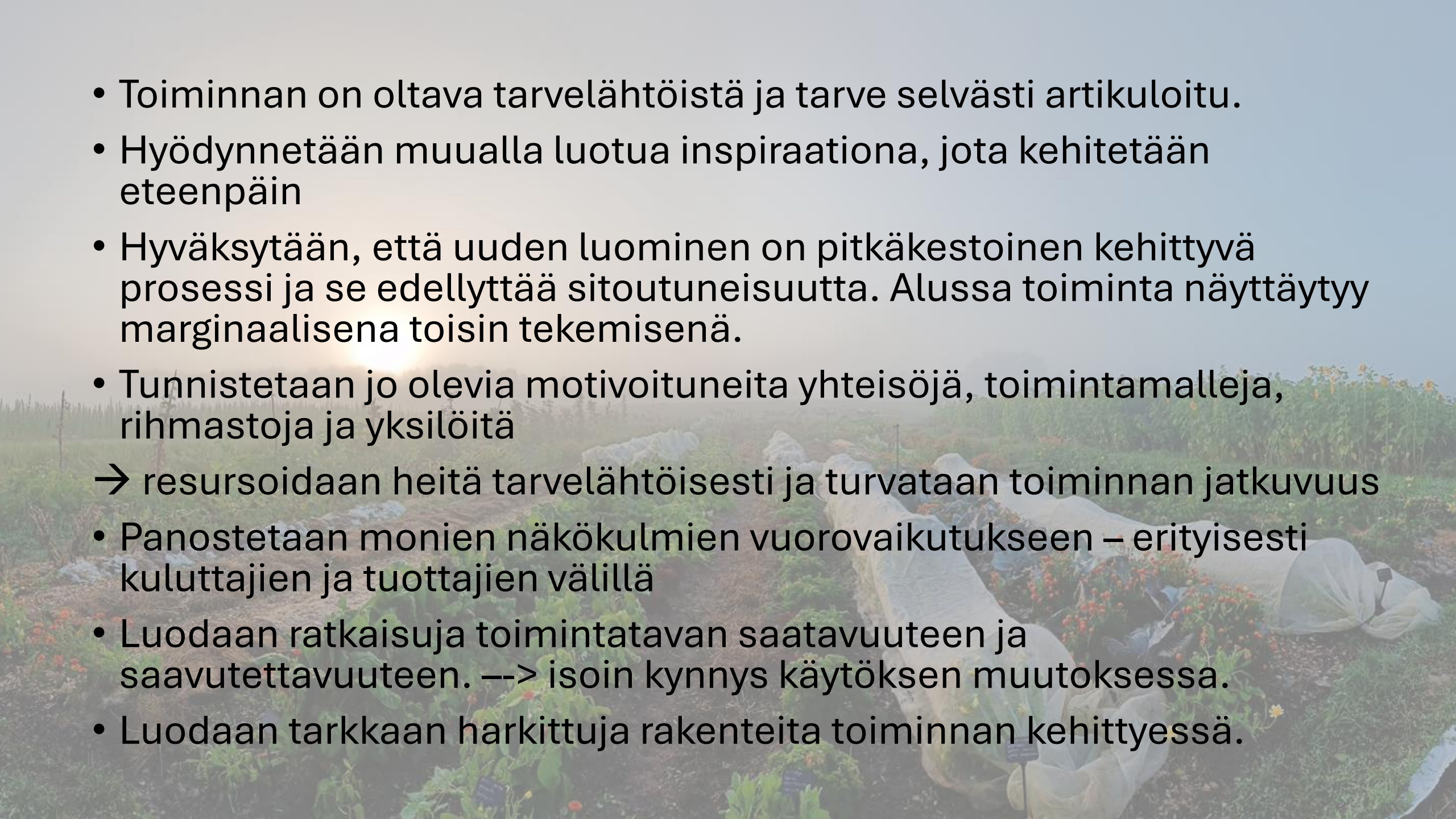
- Hansalim syntyi diktatuurin loppumetreillä osana vastarintaliikettä ja vastustuksena voimistuneelle mekanistiselle maailmankuvalle.
- Taustalla vaikutti luotto-osuuskuntaliike sekä maanviljelijöiden järjestäytyminen ja muutosyhteisöt.
- Hansalim syntyi ensin paikallisena liikkeenä Wonjun kaupungissa vuonna 1986. Tämän taustalla oli paikallinen ekologinen Wonju-liike, joka oli koonnut voimiaan jo 1970-luvun lopulta.
- Mukana oli viljelijöitä, kotiäitejä, filosofeja, runoilijoita, opiskelijoita yms.
- 1989 liike järjesti vuoden pituisen keskusteluserian, josta julkaisi Hansalim-manifestin. Toiminta laajeni valtakunnalliseksi.
- Liikkeen ytimenä on maailmankuva, jossa ihmisen yhteys luontoon ja pyrkimys solidaariseen elämään. Tämä on yhä osallistujien motivaattori.

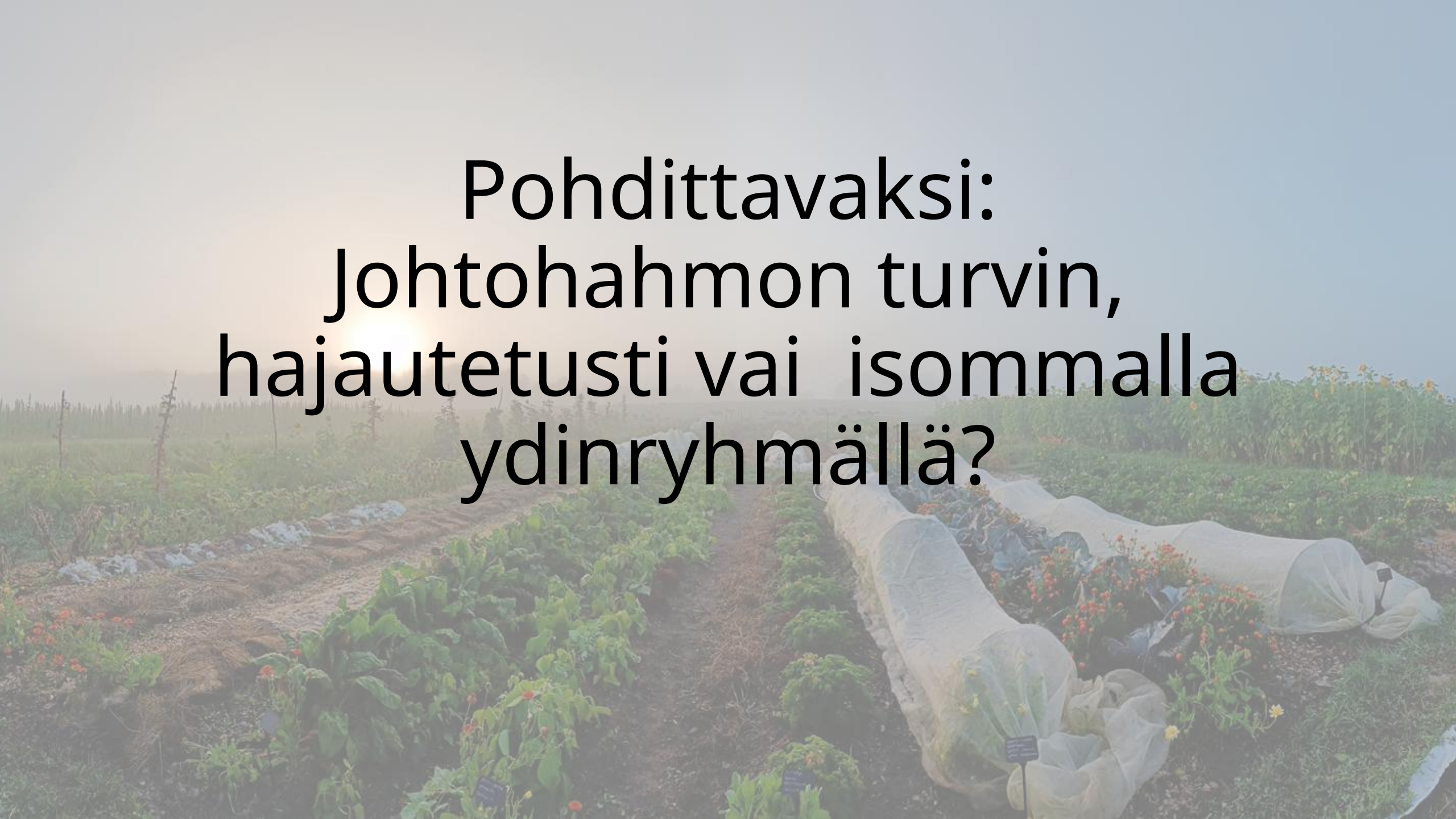
하상림모임 창립총회 1989. 10. 29 신협현수원

Johtopäätökset?

-
- Toiminnan on oltava tarvelähtöistä ja tarve selvästi artikuloitu.
 - Hyödynnetään muualla luotua inspiraationa, jota kehitetään eteenpäin
 - Hyväksytään, että uuden luominen on pitkäkestoinen kehittyvä prosessi ja se edellyttää sitoutuneisuutta. Alussa toiminta näyttäytyy marginaalisena toisin tekemisenä.
 - Tunnistetaan jo olevia motivoituneita yhteisöjä, toimintamalleja, rihmastoja ja yksilöitä
- resursoidaan heitä tarvelähtöisesti ja turvataan toiminnan jatkuvuus
- Panostetaan monien näkökulmien vuorovaikutukseen – erityisesti kuluttajien ja tuottajien välillä
 - Luodaan ratkaisuja toimintatavan saatavuuteen ja saavutettavuuteen. --> isoin kynnyks muutoksessa.
 - Luodaan tarkkaan harkittuja rakenteita toiminnan kehittyessä.

Pohdittavaksi:
Johtohahmon turvin,
hajautetusti vai isommalla
ydinryhmällä?

Kiitos!

Mikko Niipala
Päijänne-Leader ry

mikko@niipala.fi
p. 045 275 0323